

Jo flere naboer med samme sprog, desto dårligere klarer flygtningebørn sig i det unge voksenliv

VIDENSOVERBLIK

SEPTEMBER 2025

Beboersammensætningen i et boligområde kan spores både i flygtningebørns resultater ved folkeskolens afgangsprøve og i sandsynligheden for, at de begår kriminalitet. Det viser resultaterne i et nyt forskningsprojekt, der analyserer 20 års placering af flygtningebørn rundt om i Danmark.

Hovedkonklusioner

- Flygtningebørn, der vokser op i et nabolag med mange sprogfæller, klarer sig dårligere ved folkeskolens afgangseksamen.
- Men jo flere af flygtningebørnenes voksne sprogfæller, der er i job, desto flere af de unge flygtninge gennemfører 9.-klasse afgangseksamen til tiden.
- Jo højere beskæftigelsesfrekvensen er generelt i flygtningenes kommune, desto færre års uddannelse har flygtningebørnene gennemført, når de er 21 år.
- Unge mandlige flygtninge, der vokser op i et område med mange ungdomskriminelle, bliver betydeligt oftere selv dømt for kriminalitet.
- Unge mandlige flygtninge bliver også langt oftere dømt for kriminalitet, når de vokser op i en kommune med mange sprogfæller - også selvom disse ikke selv er dømt for kriminalitet.

Tidligere undersøgelser^{1,2} har vist, at beboersammensætningen i et nabolag har betydning for voksne flygtninges tilknytning til arbejdsmarkedet og kriminalitet. I det nye forskningsstudie undersøger forskere fra Aarhus Universitet og ROCKWOOL Fonden som nogle af de første i verden, hvordan sammensætningen af beboere i et område påvirker flygtningefamiliernes børn.

Forskernes materiale består af data for 5.211 børn, hvor cirka halvdelen (2.491) har oprindelse i Syrien, Irak eller Iran og er ankommet til Danmark i perioden 1997-2021.

1. Dustmann og Damm, 2014.
2. Azlor, Damm, and Schultz-Nielsen, 2020

Fordeles tilfældigt over landet

Da flygtningefamilier ifølge den danske lov om integration af udlændinge i Danmark³ fordeles af staten til kommunerne, har flygtningene selv ingen indflydelse på, hvem, de kommer til at bo tæt på.

Formålet med integrationspolitikken er at sikre en lige fordeling af flygtninge på tværs kommunerne. Kommunerne tildeles hvert år en kvote af flygtninge, og modtager herefter flygtningefamilier efterhånden, som flygtningene får opholdstilladelse, indtil denne kvote er fuld.

I praksis betyder den statsstyrede fordeling til landets kommuner, at det i store træk er "tilfældigt" hvor i landet flygtningebørn og deres familier kommer til at bo. Kommunerne tilbyder flygtningene en ledig bolig, og her bliver de i høj grad boende. Tre ud af fire flygtningefamilier bor fx stadig i samme kommune, otte år efter de har fået asyl i Danmark.

Denne "pseudo-tilfældige" placering af flygtningefamilier giver forskerne mulighed for at påvise årsagssammenhænge mellem flygtningebørns uddannelsesresultater og adfærd og de områder, som de vokser op i.

Forskerne konkluderer derfor, at undersøgelsens resultater kan fortolkes kausalt: Jo flere naboer med samme sprog, desto dårligere klarer flygtningebørn sig i

Danmark. Forskerne vurderer desuden, at resultaterne i nogen grad også kan gælde for børn af indvandrere.

Naboer med samme sprog giver dårligere eksamensresultater

Med data fra 1999 til 2021 viser forskerne, at flygtningebørn, der vokser op i et nabolag med en høj andel sprogfæller, klarer sig dårligere ved folkeskolens afgangseksamen.

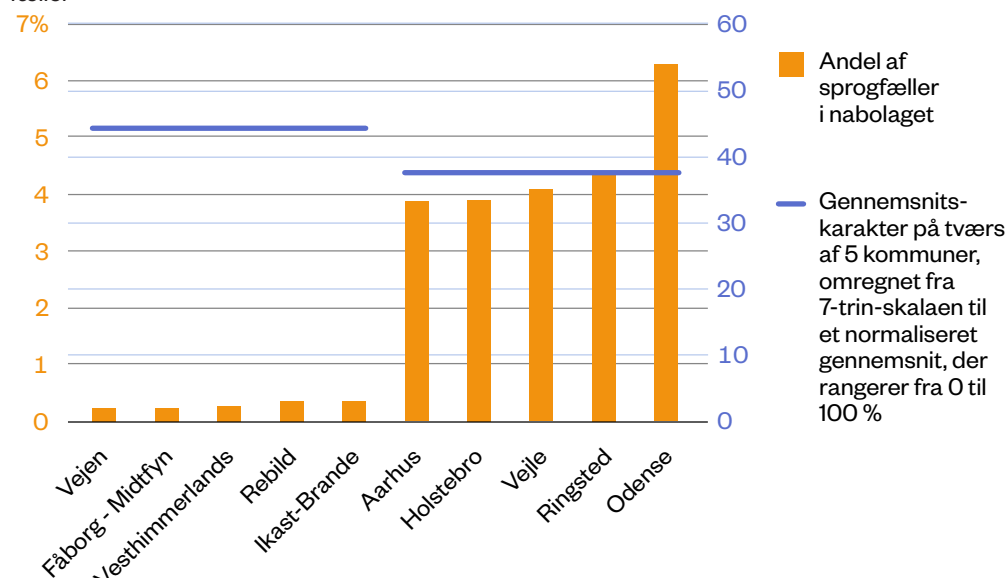
Det gælder både elevernes karaktergennemsnit ved 9. klasses afgangsprøver samt karaktererne i dansk og matematik.

I beregningerne kontrollerer forskerne for forskelle i skolernes ressourcer og socioøkonomien blandt familierne på de skoler, som flygtningebørnene går på.

Et eksempel: Flygtningebørn, der vokser op i et nabolag, hvor 2,2% af beboerne taler samme sprog som dem selv, får ca. 0,8 procentpoint dårligere karakterer, end børn, der vokser op i et gennemsnitligt nabolag, hvor kun 1,2 % taler deres modersmål.

De dårligere afgangskarakterer kan skyldes, at når flygtninge og indvandrere er omgivet af naboer med samme sprog, er deres incitament til at tale dansk ofte mindre. Og det er velbeskrevet, at dårligere sprogkundskaber kan medføre ringere skoleresultater.

Figur 1. Flygtningebørns gennemsnitskarakter i folkeskolen i områder med hhv. få og mange sprogfæller

Note: De vandrette grafer viser flygtningebørns gennemsnitlige karakter ved folkeskolens afgangseksamen: Til venstre i fem kommuner, hvor børnene er vokset op med meget få sprogfæller (under 1%). Til højre er gennemsnitskarakteren for flygtningebørn, hvis barndomskvarter havde flere (over 3%), der talte samme sprog som børnene selv. Karakterskalaens 7 trin er her omregnet til "normaliseret karaktergennemsnit", som rangerer fra 0-100%. Afgangselevernes karakter ligger altså ca. midt i karakterfordelingen i de kommuner, hvor der er få med samme sprog, mens den er ca. 6% lavere i de kommuner, hvor der er mange sprogfæller. Kilde: Egne beregninger på data fra Danmarks Statistik.

Jo flere voksne sprogfæller i job – desto flere unge gennemfører 9. klasse til tiden

Forskningsstudiet kortlægger også betydningen af, om flygtningebørnenes voksne sprogfæller i nabolaget er i arbejde eller ej.

Her viser forskerne, at jo flere af flygtningebørnenes voksne sprogfæller, der er i job, desto *flere af de* unge flygtninge gennemfører 9. klasse afgangseksamen til tiden - dvs. i 15-16-års-alderen. Hvis 38% af de voksne i et område er i job, er der fx 1 procentpoint færre af nabolagets unge flygtninge, der tager deres 9.-klasses afgangseksamen med forsinkelse – sammenlignet med unge i nabolag, hvor kun 28% af de voksne arbejder.

Det kan ifølge forskerne skyldes, at når mange af de voksne flygtninge er i job, fungerer de som rollemodeller for nabolagets børn og unge, og at dette giver de unge et fokus på hurtigt at blive færdige med folkeskolen, så de kan få adgang til arbejdsmarkedet.

Jo flere voksne i job i *hele kommunen* – desto mindre uddannelse til de unge

Studiet undersøger også hvad beboersammensætningen i både flygtningenes nabolag og hjemkommune betyder for de unges uddannelse efter folkeskolen.

Her viser resultaterne, at jo højere beskæftigelsen er i den kommune, flygtningefamilien bor i, desto *færre må-* *nederes uddannelse* har flygtningebørnene gennemført, når de når 21-års alderen.

Da beskæftigelsen varierer meget mellem kommunerne, betyder det, at unge flygtninge, som vokser op i Lolland

Kommune, hvor kun 65% af alle voksne i kommunen i 2020 var i job, har 3,2 års længere uddannelse, end unge flygtninge, som er vokset op i Favrskov Kommune, hvor 81% af de voksne har arbejde.

Forskerne tolker dette resultat som tegn på, at en høj grad af beskæftigelse blandt de voksne kan få de unge til at synes, det er mindre vigtigt at få uddannelse. Det er uheldigt, da flere andre undersøgelser⁴ viser, at personer uden en ungdomsuddannelse har større risiko for arbejdsløshed og i højere grad bliver afhængige af overførselsindkomst senere i livet.

Ungdomskriminalitet er som virus - det smitter fra dør til dør

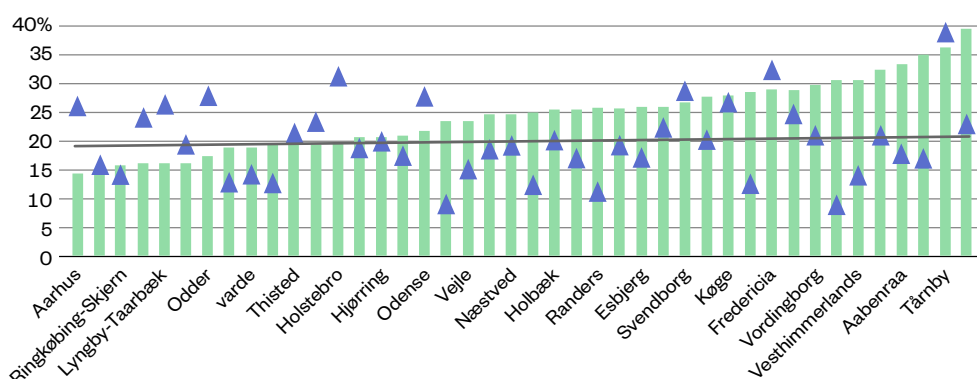
Forskerne undersøger også nabolagets effekter på kriminalitet blandt de flygtningebørn og -unge, der sammen med deres familier blev fordelt mellem kommunerne i perioden 1999-2021.

I denne gruppe er gennemsnitligt 21% af de unge mandlige flygtninge mellem 15 og 21 år dømt for kriminalitet.

Her viser forskernes resultater, at der blandt flygtningebørn, der vokser op i et område med mange ungdomskriminelle, er betydeligt flere af de unge mandlige flygtninge, der selv bliver dømt for kriminalitet.

Hvis andelen af dømte unge i en kommune fx stiger 1 % finder forskerne, at mellem ca. 6 procentpoint *flere* af de unge mandlige flygtninge i alderen 15-21 år bliver dømt for kriminalitet.

Figur 2. Gennemsnitlige andel af dømte flygtninge-unge sammenlignet med kommunens gennemsnitlige ungdomskriminalitet

Note: De blå prikker illustrer den gennemsnitlige ungdomskriminalitet i hver kommune blandt de unge flygtninge. Omtrent 15% af de unge flygtninge, er dømt for kriminalitet (fordelt på 21% af de unge flygtningemænd og 7% af flygtningekvinderne). De grønne søjler viser andelen af alle dømte unge i kommunerne. Den gennemgående vandrette graf illustrerer tendensen, at flere unge flygtninge er dømt for kriminalitet i kommuner, som i det hele taget
Kilde: Egne beregninger på data fra Danmarks Statistik.

Også højere ungdomskriminalitet i områder med mange sprogfæller

Men det er ikke kun andelen af kriminelle i området, der påvirker de unge flygtninges egen kriminalitet. Forskerne ser også, at unge i højere grad bliver dømt for kriminalitet, når de vokser op i en kommune med mange sprogfæller - også selvom disse ikke selv er dømt for kriminalitet.

Faktisk finder forskerne, at andelen af kriminelle blandt de unge flygtningemænd er lige så høj, hvis de bor i et område med mange sprogfæller, som hvis de bor i et område med høj ungdomskriminalitet:

For hver ét procentpoint flere sprogfæller, der bor i kommunen, stiger andelen af 21-årige flygtningemænd dømt for kriminalitet med mellem 4,1 og 8,5 procentpoint.

Denne effekt skyldes muligvis, at det at vokse op i et område med flere sprogfæller reducerer flygtningebørns præstationer i skolen, hvilket øger flygtningedrenge's tilbøjelighed til kriminalitet.

Mulighedernes danmarkskort

Alt i alt tegner forskerne med undersøgelsen her et billede af, hvordan beboerne i det nabolag, hvor flygtningebørn vokser op, påvirker børnenes muligheder i Danmark senere hen.

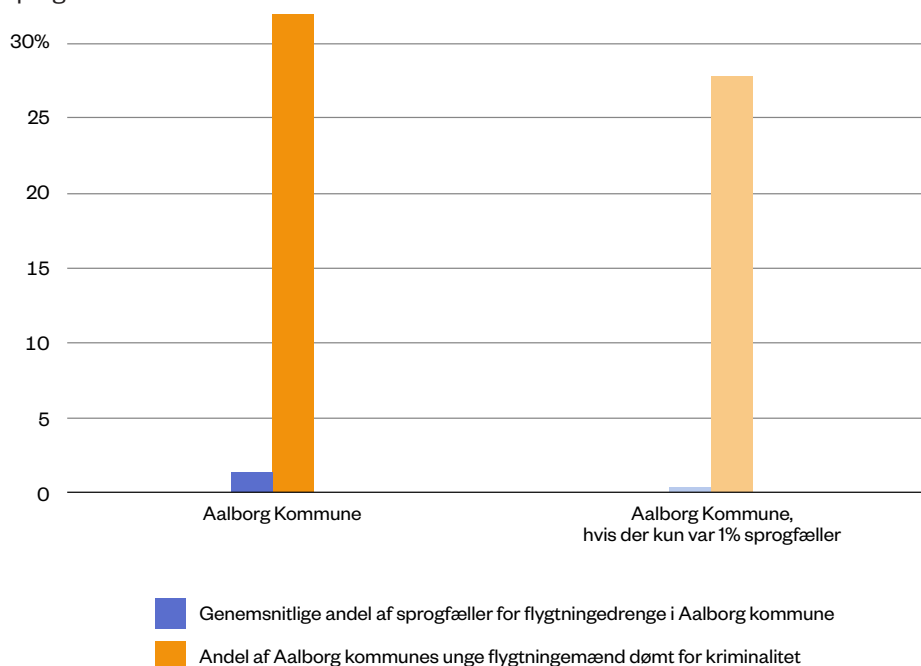
Resultaterne indikerer, at både vilkår og voksne i flygtningebørnenes egne familier - men også i hele beboergruppen i boligområdet - sætter sit præg på flygtningebørnenes akademiske præstationer og på sandsynligheden for, at de bliver dømt for kriminalitet.

Det er vigtig viden for politikere - både på Christiansborg og i kommunerne - som beslutter rammerne for disse familiers tilværelse.

Kan også gælde børn af indvandrere

Forskningsstudiet her rummer data for 5.211 børn, hvor knap halvdelen har oprindelse i Syrien, Irak eller Iran og er ankommet til Danmark i perioden 1997-2021. Men i alt var der i 2021 registreret flere end 13.000 børn i alderen 0-18 år med oprindelse i disse tre lande.⁵

Figur 3. Andelen af dømte blandt unge flygtningemænd, som er vokset op blandt hhv. 1,3% og 0,3% sprogfæller

Note: Den blå søjle til venstre viser den gennemsnitlige andel af sprogfæller for flygtningedrenge, der er vokset op i Aalborg Kommune i den undersøgte periode (omtrent 1,3%). Den orange søjle viser, at ca. 31% af kommunens unge flygtningemænd er dømt for kriminalitet.

Den orange søjle til højre, viser, hvordan andelen, der er dømt for kriminalitet ville se ud, hvis Aalborgs unge flygtninge, var vokset op blandt 1% færre sprogfæller alt andet lige i følge vores estimer - altså kun 0,3% med samme sprog. Da viser forskernes beregninger, at andelen dømt for kriminalitet ville være omkring 27%.

Kilde: Egne beregninger på data fra Danmarks Statistik.

Selvom forskernes analyse specifikt fokuserer på flygtningebørn, er der en stor gruppe børn og unge fra de samme oprindelseslande, som ikke nødvendigvis har flygtningestatus, men som ankom i samme periode fx i form af familiesammenføring.

Det er sandsynligt, at mange af disse børn har erfaringer i mødet med Danmark, der ligner flygtningebørnenes – fx problemer med at lære sproget og blive integreret i skolen. Ligesom det også er sandsynligt, at de er vokset op i områder med mange sprogfæller. Forskernes resultater kan derfor i et vist omfang også gælde for en bredere gruppe af migrantbørn.

Dog bør man være opmærksom på forskelle i opholdsgrundlag og socioøkonomiske forhold mellem flygtninge og andre migrantbørn. Børn, der er kommet til Danmark som del af familiesammenføringer, kan have haft en anderledes start på deres ophold – fx med bedre etablerede familier og flere økonomiske ressourcer. Dette kan påvirke deres uddannelsesforløb og integration på måder, der adskiller sig fra børn, der flygter til Danmark med deres familie.

Faktaboks

Begreber i undersøgelsen:

Nabolag: I undersøgelsen anvendes samme definition af "nabolag" som i tidligere undersøgelser fra ROCKWOOL Fonden⁶

Danmark inddeles her i cirka 2000 nabolag, som er uændrede over tid, afgrænset af større fysiske barrierer som fx, større vandarealer, større veje og jernbaner, og som indeholder nogenlunde samme antal husstande. Sidstnævnte betyder, at nabolagene arealmæssigt er mindre i tætbefolkede områder.

Sprogfæller: Ligesom i tidligere undersøgelser fra ROCKWOOL Fonden defineres "sprogfæller" som personer, der kommer fra lande med samme officielle sprog.

Kriminalitet: Forhold, som man er dømt for ved en domstol (p-bøder undtaget)

Fakta om forskningsstudiet: *Co-Ethnic Neighbours and Integration of Migrant Children*

Forfattere:

Trine Skriver Høholt Andersen, Postdoc ved Institut for Økonomi, Aarhus Universitet

- Anna Piil Damm, professor ved Institut for Økonomi, Aarhus Universitet
- Ahmad Hassani, adjunkt ved Institut for Økonomi Aarhus Universitet
- Camilla Hvidtfeldt, seniorforsker, ROCKWOOL Fonden
- Marie Louise Schultz-Nielsen, seniorforsker, ROCKWOOL Fonden

Forskningen bag

Anna Piil Damm, Ahmad Hassani, Camilla Hvidtfeldt,
Trine Skriver Høholt Jensen, Marie Louise Schultz-Nielsen(2025)
Co-Ethnic Neighbours and Integration of Migrant Children
ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed, Study paper No. 257

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden
(ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne
af den løbende forskning.

Vidensoverblikket er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller
kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser på:
www.rockwoolfonden.dk/udgivelser